

- На меѓународните финансиски пазари беше забележано дополнително намалување на склоноста на инвеститорите кон преземање ризик, во услови на засилено ширење на корона вирусот на глобално ниво
- Поддршка од фискалните политики
- Стимулативни мерки на глобалните централни банки: Банката на Англија, ЕЦБ, Кина, Норвешка, Шведска, ФЕД

На меѓународните финансиски пазари и натаму се зголемуваше загриженоста поради брзото ширење на корона вирусот во голем број земји надвор од Кина, меѓу кои во најголемите економии во Европа. Светската здравствена организација официјално го прогласи корона вирусот ковид-19 за пандемија. Во Италија, бројот на заразени лица од корона вирус достигна 15.113, а бројот на жртви се зголеми на 1.016. Во останатите европски земји во текот на неделата, исто така, беше забележан значителен пораст на бројот на заразени лица. Бројот на заразени лица во Франција, Германија и Шпанија достигна 2.876, 3.117 и 3.958, соодветно. Од друга страна, бројот на новозаразени лица во Јужна Кореја забави, слично како што беше во Кина. Владите на одделни земји, меѓу кои САД, Јапонија, Австралија, Германија, Италија и др., најавија мерки за справување со корона вирусот.

Централните банки на светско ниво презедоа олабавувачки мерки за да ги поддржат економиите во услови на брзо ширење на корона вирусот. [Банката на Англија](#) ја намали референтната каматна стапка за 0,5 п.п. на ниво од 0,25% и истакна дека иако големината на економскиот шок од корона вирусот е многу неизвесна, економската активност најверојатно значително ќе ослабне во текот на следните месеци. Ова намалување е прва ваква одлука на Банката на Англија, од финансиската криза во 2008 година наваму, што беше донесена надвор од редовните состаноци за монетарната политика. Покрај тоа, банката најави пакет мерки со чија помош корпоративниот сектор и домаќинствата ќе се справат со предизвиците од ширењето на корона вирусот, како што се воведување нова шема за финансирање со дополнителни стимули за малите и средните претпријатија, намалување на контрацикличниот заштитен слој на капиталот за банките од 1% на 0% итн. Истовремено, министерот за финансии на Обединетото Кралство, Риши Сунак, најави фискален стимул од 30 милијарди фунти (39 милијарди евра), со којшто ќе се поддржат граѓаните и приватниот сектор на Обединетото Кралство.

На состанокот на [ЕЦБ](#) беше објавен пакет олабавувачки мерки, со тоа што не беше направена промена на депозитната каматна стапка. Имено, депозитната каматна стапка беше задржана на истото ниво (-0,5%), што беше спротивно од вградените очекувања преку пазарите на дериватни инструменти, коишто претпоставуваа намалување од 10 базични поени. Притоа, членовите на Советот сè уште очекуваат задржување на каматните стапки на тековно или пониско ниво, сè додека не увидат силна конвергенција на стапката на инфлација кон ниво близу до, но под целта од 2%, во проектираниот период. Од аспект на програмата за квантитативно олеснување, беше потврдено дека таа ќе продолжи сè додека е потребно со цел да се засилат ефектите од ниските каматни стапки, а до крајот на годината, централната банка ќе откупи дополнителен износ на обврзници од 120 милијарди евра. Во услови на зголемена загриженост од проширувањето на корона вирусот, ЕЦБ ќе го поддржи кредитирањето на деловните банки со што од јуни 2020 година до јуни 2021 година, преку спроведување целни долгорочни операции за рефинансирање (TLTRO3) ќе им овозможи на банките да се задолжат по поповолна каматна стапка, односно до 25 б.п. под просечната каматна стапка на операциите за рефинансирање на евро системот, а максималниот износ ќе може да изнесува до 50% од кредитните портфолија на банките. Заради обезбедување ликвидност до започнувањето на ТЛТРО3, централната банка најави и започнување долгорочни операции за рефинансирање (ЛТРО), чијашто каматна стапка ќе биде еднаква на просечната депозитна каматна стапка. Во обраќањето до јавноста претседателката на ЕЦБ, Лагард, ги повика владите на земјите во еврозоната да интервенираат со дополнителен фискален стимул, заради справување со негативниот економски ефект од корона вирусот. Лагард, исто така, посочи дека проекциите на ЕЦБ за економскиот раст и инфлацијата на еврозоната¹ не го опфаќаат периодот откако ширењето на корона вирусот се засили надвор од Кина. Во делот на прашања и одговори, Лагард изјави дека функцијата на ЕЦБ не е да ги стеснува кредитните распони, централните банки не треба да бидат првите институции коишто во вакви услови ќе обезбедат економски стимул и ги повика владите да испорачаат фискални мерки, како и дека тековно преовладуваат надолните економски ризици.

¹ Стапката на проектираниот економски раст за 2020 и 2021 година беше ревидирана надолу, додека проекциите за стапката на инфлација беа непроменети.

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

НЕДЕЛЕН ПАЗАРЕН ПРЕГЛЕД 9 – 13 март 2020 година

Мерки за поддршка за економиите презедоа и централните банки на Кина², Норвешка³, Шведска⁴ и Канада⁵.

ФЕД најави дека ќе обезбеди ликвидност на финансиските пазари во износ од 5 илјади милијарди САД-долари со цел да ја одржи стабилноста кај краткорочните каматни стапки, како и дека во рамки на процесот на управување со резервите, до 13 април ќе купува и подолгорочни државни обврзници. На крајот на викендот, [ФЕД](#) на вонреден состанок (којшто се одржа три дена пред редовниот) донесе одлука да го намали целното ниво на референтната каматна стапка за 100 базични поени, на 0% - 0,25%. Притоа, ФЕД објави повторно започнување на програмата за квантитативно олеснување, така што во следните месеци ќе откупува обврзници во износ од 700

милијарди САД-долари, од кои домашни државни обврзници во износ од 500 милијарди САД-долари и агенциски хипотекарни обврзници во износ од 200 милијарди САД-долари, намалување на каматната стапка за расположлив кредит за 150 базични поени, на 0,25% и намалување на стапката за задолжителна резерва на 0%.

По ваквата одлука, и други централни банки презедоа олабавувачки чекори меѓу кои централните банки на Јапонија, Нов Зеланд, Јужна Кореја и др.

Оваа недела економските показатели не беа во фокусот на пазарните учесници, со оглед на тоа што повеќето од нив се однесуваа на периодот пред проширувањето на коронавирусот во Европа и во САД⁶.

Позначајни пазарни движења

Глобалната загриженост од силното ширење на коронавирусот во голем број земји беше двигател на одбивноста кон преземање ризик на меѓународните финансиски пазари. Берзанските индекси влегоа во т.н. мечкин пазар⁷, при што дневните поврати од инвестирањето беа негативни, во обем споредлив со „Црниот понеделник“ од 1987 година. Приносите на државните обврзници привремено се сведоа на нови најниски нивоа⁸, но на неделна основа забележаа пораст. Во САД растот се должеше на создавањето ликвидност од страна на ФЕД, а покрај тоа и на подобрувањето на пазарното расположение главно кон крајот на неделата, откако голем број на централни банки и влади најавија воведување економски мерки за справување со ефектите од коронавирусот. Во такви услови, САД-доларот забележа неделно зајакнување на вредноста. Во еврозоната, беше забележано проширување на распоните помеѓу приносите на државните обврзници на периферните економии наспроти најбезбедните државни обврзници⁹, особено по состанокот на ЕЦБ, на којшто претседателката Лагард изјави дека функцијата на ЕЦБ не е да ги стеснува кредитните распони, а покрај тоа укажа и на надолните ризици. Цената на златото се намали поради продавањето на злато од страна на инвеститорите заради зголемување на ликвидноста поради зголемени потреби за покривање на трансакции со дериватни инструменти. Цената на нафтата го забележа најзначајниот неделен пад од 2008 година наваму¹⁰, во услови на подготовки на најголемите производители за зголемување на понудата на нафта на пазарот, при истовремено намалување на побарувачката за овој енергент поради влијанијата од коронавирусот.

² Централната банка на Кина објави дека од 16 март ќе ја намали стапката на задолжителна резерва (којашто за големите банки тековно е 12,5%) за 50-100 б.п., со цел да обезбеди ликвидност на крајот на кварталот.

³ Централната банка на Норвешка ја намали референтната каматна стапка од 1,5% на 1,0%.

⁴ Централната банка на Шведска донесе одлука да им одобри кредитирање на компаниите преку банките во износ од 500 милијарди шведски круни (околу 51 милијарда САД-долари), со цел да се одржи понудата на кредити за корпоративниот сектор и да се ограничат ефектите од пандемијата.

⁵ Централната банка на Канада одржа вонреден состанок и ја намали референтната каматна стапка за 50 б.п. (од 1,25 на 0,75%).

⁶ Индустриското производство во еврозоната во јануари забележа месечен раст од 3%, над очекуваниот (1,7%), наспроти падот од -

2,2% во претходниот месец. Стапката на инфлација во САД во февруари се сведе од 2,5% на 2,3%, главно како одраз на пониските цени на енергијата, додека базичната инфлација изнесуваше 2,4%.

⁷ Мечкин пазар е состојба во којашто цените на хартиите од вредност паѓаат за 20% или повеќе од последниот врв, во услови на распространет песимизам на финансиските пазари и негативно расположение на инвеститорите.

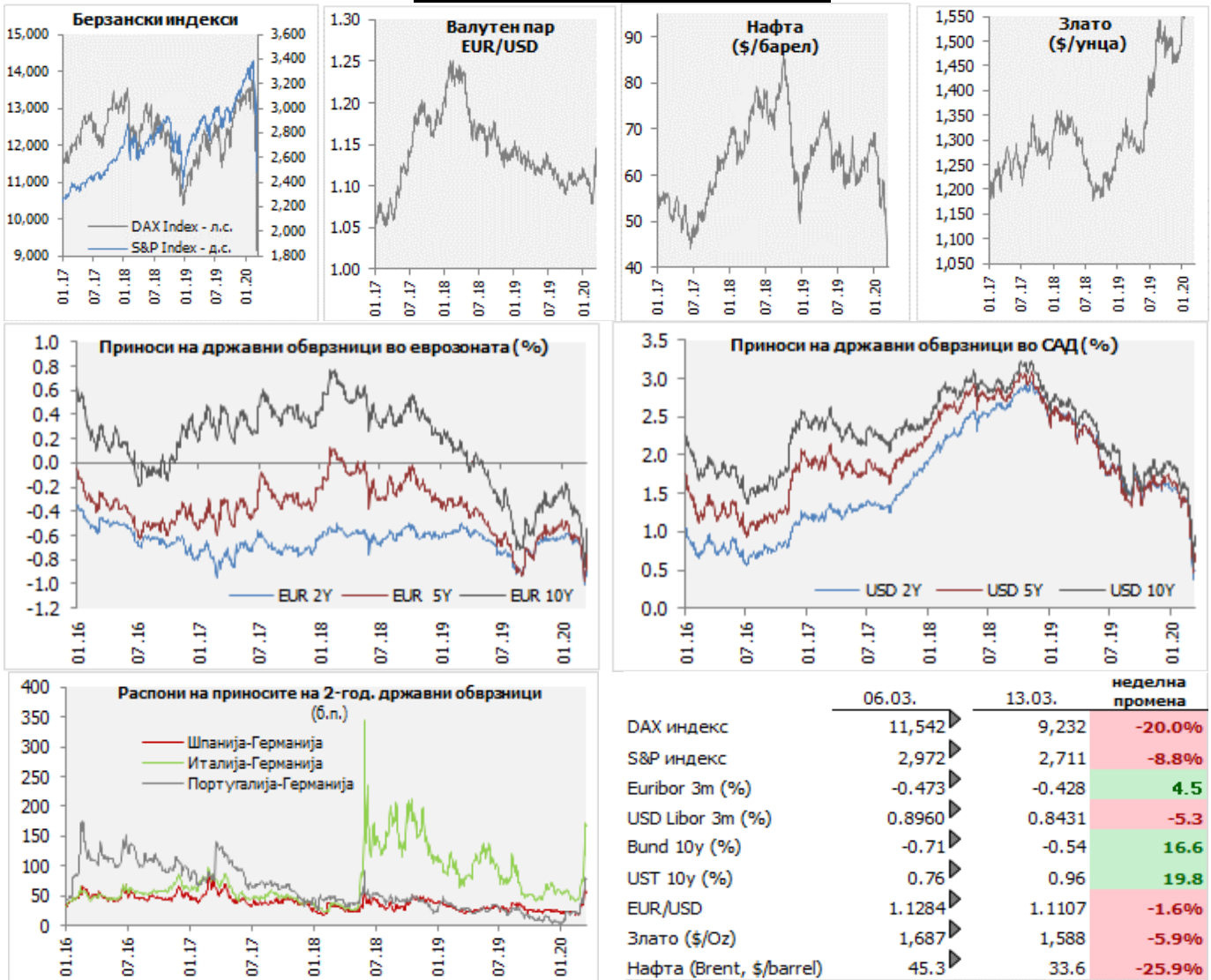
⁸ Приносите на 10-годишните американски државни обврзници го допреа нивото од 0,31%, а на 10-годишните германски државни обврзници -0,91%.

⁹ Распоните помеѓу приносите на 10-годишните италијански и германски државни обврзници се проширија за 75,8 б.п. на неделна основа, а на 2-годишните за 54,6 б.п., соодветно.

¹⁰ Најниското ниво на цената на нафтата во текот на неделата изнесуваше 30,89 САД-долари за барел.

Селектирани пазарни показатели

	06.03.	13.03.	неделна промена
DAX индекс	11,542	9,232	-20.0%
S&P индекс	2,972	2,711	-8.8%
Euribor 3m (%)	-0.473	-0.428	4.5
USD Libor 3m (%)	0.8960	0.8431	-5.3
Bund 10y (%)	-0.71	-0.54	16.6
UST 10y (%)	0.76	0.96	19.8
EUR/USD	1.1284	1.1107	-1.6%
Злато (\$/Oz)	1,687	1,588	-5.9%
Нафта (Brent, \$/barrel)	45.3	33.6	-25.9%

Приноси во еврозоната

	EUR 6M	EUR 2Y	EUR 5Y	EUR 10Y
31.12.2019	-0.62	-0.60	-0.47	-0.19
06.03.2020	-0.65	-0.86	-0.86	-0.71
13.03.2020	-0.75	-0.87	-0.74	-0.54
неделна промена (б.п.)	-9.6	-1.3	11.8	16.6
збирна промена од почетокот на годината (б.п.)	-13.1	-26.9	-27.0	-35.9

Приноси во САД

	USD 6M	USD 2Y	USD 5Y	USD 10Y
31.12.2019	1.58	1.57	1.69	1.92
06.03.2020	0.38	0.51	0.61	0.76
13.03.2020	0.34	0.49	0.72	0.96
неделна промена (б.п.)	-3.5	-1.6	10.8	19.8
збирна промена од почетокот на годината (б.п.)	-123.4	-107.9	-97.4	-95.7